

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΕΠΕΚΤΕΙΝΟΝΤΑΣ ΤΑ ΟΡΙΑ ΜΑΖΙ...

Δρ. Γεώργιος Κ. Ζάχος
Γενικός Διευθυντής της ΕΒΕ

Αιδεσιμότητα, κ. Εκπρόσωπε του Νομάρχη, κ. Εκπρόσωπε του Δημάρχου, κ. Πρόεδρε του Τ.Ε.Ι. Αγαπητοί συνάδελφοι.

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά που βρίσκομαι σήμερα μαζί σας, για να λάβω μέρος στις εργασίες του 12ου Συνεδρίου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Όπως σας ανέφερε ήδη η κ. Θεοδωρίδου, η ιδέα για την οργάνωση μιας ετήσιας συνάντησης εκπροσώπων των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών εκφράστηκε για πρώτη φορά το 1991.

Η αρχική ιδέα ήταν να θεσμοθετήσουμε μια ετήσια συνάντηση Διευθυντών ή, όπου δεν υπήρχαν. Διευθυντές, εκπροσώπων Βιβλιοθηκών από όλα τα Α.Ε.Ι., στην οποία θα γινόταν:

Αλληλοενημέρωση για τις συντελούμενες εξελίξεις στο χώρο τόσο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και της Βιβλιοθηκονομίας όσο και της Επιστήμης της Πληροφόρησης γενικότερα.

Συζήτηση και λήψη αποφάσεων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος καθώς και διαμόρφωση προτάσεων για την επίλυση των προβλημάτων που οι Βιβλιοθήκες αντιμετωπίζουν.

Η πρόβλεψη επίσης ήταν να θεσμοθετηθεί ένα όργανο συνεργασίας των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών της χώρας μας, ανάλογο με αυτά που λειτουργούν ήδη από χρόνια σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Ως παράδειγμα είχαμε το SCONUL (Standing Conference of National and University Libraries) της Μεγάλης Βρετανίας,

Την ιδέα μου αυτή μοιράστηκα με συναδέλφους άλλων Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών, όπως με τον κ. Μιχάλη Τζεκάκη, Διευθυντή τότε στη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης, την κα Κατερίνα Συνέλη, Διευθύντρια της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πατρών, την κ. Νίκη Ζαχιώτη από την ΑΣΚΤ και άλλους συναδέλφους, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν θετικά στην προαναφερθείσα ιδέα. Με αυτό το σκεπτικό, λοιπόν, προχωρήσαμε τον Μάιο του 1992 στην οργάνωση στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων του πρώτου Πανελληνίου, όπως το αποκαλέσαμε τότε, Συμποσίου των Πανεπιστημιακών Βιβλιοθηκών. Παράλληλα, αποφασίστηκε κάθε ετήσια συνάντηση να έχει μια συγκεκριμένη θεματολογία. Για το λόγο αυτό θεωρήσαμε απαραίτητο σε κάθε συνάντηση αφενός να προηγούνται ομιλίες από ειδικούς τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό πάνω στα θέματα της συνάντησης και, αφετέρου, να ακολουθεί συζήτηση και λήψη τυχόν αποφάσεων αναφορικά με τη θεσμοθέτηση τους στις Βιβλιοθήκες μας. Στο πρώτο Συμπόσιο συμμετείχαν διευθυντές Βιβλιοθηκών και εκπρόσωποι από δεκατρία Α.Ε.Ι., εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων (ΕΕΒ) καθώς και εκπρόσωπος του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας του Τ.Ε.Ι. Αθηνών.

Για το λόγο αυτό είχαμε την πρώτη συνάντηση, στην οποία συζητήθηκαν πολλά από τα θέματα που μας απασχολούσαν τότε στις Βιβλιοθήκες μας, αρκετά από τα οποία μας απασχολούν ακόμη, όπως για παράδειγμα;

- Ο ρόλος των Βιβλιοθηκών στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα γενικώς και, ειδικότερα, ο ρό-

λος τους στην εκπαιδευτική και ερευνητική διαδικασία που λαμβάνει χώρα σε αυτά.

- Η κατάσταση του προσωπικού των Βιβλιοθηκών καθώς και το επίπεδο της εκπαίδευσης την οποία λαμβάνουν στις Σχολές Βιβλιοθηκονομίας.
- Η υιοθέτηση κοινών προτύπων βιβλιογραφικής περιγραφής, ταξινόμησης κ.ά.
- Επίσης διατυπώσαμε μια σειρά από θέσεις για:
- Τις αρχές ανάπτυξης, των Συλλογών, των χώρων και των κτιρίων των Βιβλιοθηκών,
- Τα έσοδα από δραστηριότητες της Βιβλιοθήκης,
- Τη μηχανοργάνωση,
- Τη συνεργασία των Βιβλιοθηκών και τις αρχές για την οργάνωση των συλλογών τους.

Για ενημέρωση των νέων ιδιαίτερα συναδέλφων κατέθεσα στην οργανωτική επιτροπή μερικά αντίτυπα των πορισμάτων της πρώτης συνάντησης.

Νομίζω ότι θα ήταν ενδιαφέρον, εφόσον είναι εφικτό, να μοιραστεί για ενημέρωση των συνέδρων.

Η οργάνωση της ετήσιας συνάντησης αρχικά γινόταν από Βιβλιοθήκες των Α.Ε.Ι., αλλά στην πορεία και στα πλαίσια της ενιαίας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, την οποία έχουμε πλέον στη χώρα μας, μια δυναμική κατηγορία Βιβλιοθηκών, αυτή των Βιβλιοθηκών των Τ.Ε.Ι., ένωσε τις δυνάμεις της με αυτές των Πανεπιστημίων και έτσι μπορούσαμε, από ένα σημείο και μετά, να αναφερόμαστε στον ενιαίο χώρο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών και το Συνέδριο μας να ονομάζεται Συνέδριο των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Το αρχικό εγχείρημα βελτιώθηκε στην πορεία - ίσως να άλλαξε και κατεύθυνση με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει και αυτό είναι επίσης ένα θέμα που πρέπει να συζητηθεί- και δημιούργησε το θεσμό του Ετήσιου Συνεδρίου των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, όπως αυτό στο οποίο συμμετέχουμε σήμερα.

Εκτιμώ ότι ο απολογισμός των μέχρι τώρα Συνεδρίων είναι ιδιαίτερα θετικός, καθώς από τη μία μεριά έδωσε την ευκαιρία αλληλοενημέρωσης για πολλές καινοτόμες εξελίξεις στο χώρο των Βιβλιοθηκών και της Βιβλιοθηκονομίας, ενώ από την άλλη βοήθησε στη βελτίωση της θέσης και της κατάστασης των Βιβλιοθηκών μας. Η παρουσία τόσο συνέδρων και τόσο αξιόλογων ομιλητών μάς δίνει τη σιγουριά ότι το ίδιο θετικό θα είναι και ο απολογισμός του παρόντος συνεδρίου.

Τα χρόνια που πέρασαν από την πρώτη συνάντηση, πριν από 11 χρόνια, ήταν τα πλέον παραγωγικά για τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες της χώρας μας.

Εάν συγκρίνει κανείς την κατάσταση των Βιβλιοθηκών μας τότε και τώρα, θα αντιληφθεί ότι η βελτίωση είναι μεγάλη σε κάθε συνιστώσα της λειτουργίας τους. Υπήρξε σαφής βελτίωση σε κτιριακές υποδομές, εκμετάλλευση της πληροφοριακής τεχνολογίας και των δικτύων πληροφοριών, μηχανοργάνωση των καταλόγων κ.ά. Στην εξέλιξη αυτή σημαντική ήταν η συνεισφορά του ΕΠΕΑΕΚ.

Εκεί όπου η πρόοδος ήταν περιορισμένη ήταν στη δημιουργία θεσμών συλλογικής έκφρασης των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Οι προσπάθειες για θεσμοθέτηση ενός οργάνου, το οποίο είχαμε αποκαλέσει αρχικά «Ένωση Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών» και το οποίο θα αντιπροσώπευε τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες, δεν ευοδώθηκαν. Δεν είναι η κατάλληλη στιγμή να αναφερθούν οι λόγοι για τους οποίους δεν υλοποιήθηκε η αρχική αυτή ιδέα. Νομίζω όμως ότι είναι σκόπιμο να συζητήσουμε, στα πλαίσια του παρόντος Συνεδρίου ή άλλης συνάντησης, τον τρόπο συλλογικής έκφρασης των Βιβλιοθηκών είτε αυτόνομα είτε στα πλαίσια μιας Κοινοπραξίας Βιβλιοθηκών. Μία λύση

θα ήταν η απόκτηση νομικής μορφής και μοντέλου διοίκησης της Κοινοπραξίας των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΚΕΑΒ), η οποία συστήθηκε για τη διαχείριση του Οριζόντιου Έργου Βιβλιοθηκών του ΕΠΕΑΕΚ. Δυστυχώς, πέντε χρόνια μετά την ίδρυση της η ΚΕΑΒ λειτουργεί με την μορφή έργου ΕΠΕΑΕΚ και δεν απέκτησε δομές αυτόνομης παρουσίας.

Οι εξελίξεις στην πληροφοριακή τεχνολογία και τα δίκτυα δημιουργούν σημαντικές πιέσεις στο μοντέλο Βιβλιοθήκης, το οποίο γνωρίζουμε μέχρι τώρα. Οι Ακαδημαϊκές και όχι μόνο Βιβλιοθήκες σήμερα περισσότερο από ποτέ καλούνται να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της Ψηφιοποίησης και της διάθεσης πληροφοριακού υλικού μέσω του Διαδικτύου καθώς και την παροχή υπηρεσιών μέσω αυτού. Είναι βέβαιο ότι εάν δεν αντιδράσουν άμεσα και δεν αξιοποιήσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις για την προσφορά υπηρεσιών από απόσταση αλλά και την ένταξη και διαχείριση των ηλεκτρονικών πηγών ως τεκμηρίων των συλλογών τους, κινδυνεύουν να υποβαθμιστούν ως φορείς πληροφοριακής στήριξης της εκπαίδευσης και της έρευνας που συντελείται στα ιδρύματα στα οποία ανήκουν.

Είναι άμεσης προτεραιότητας, επομένως, να διερευνήσουμε το νέο περιβάλλον και να επεκτείνουμε τα όρια της Βιβλιοθήκης, όπως την γνωρίζουμε, για να ανταποκριθεί στις νέες συνθήκες. Είναι, κατά συνέπεια, πολύ εύστοχος ο τίτλος που έδωσε η Οργανωτική Επιτροπή στο παρόν συνέδριο.

Για να ανταποκριθούμε σε όλα αυτά, χρειαζόμαστε κυρίως τεχνογνωσία αλλά και πόρους τόσο ανθρώπινους όσο και οικονομικούς. Δυστυχώς, και τα τρία αυτά δεν είναι σε αφθονία στη χώρα μας. Η τεχνογνωσία που έχουμε σε τέτοια θέματα είναι δυστυχώς ακόμη περιορισμένη. Μόλις τα τελευταία χρόνια παρουσιάστηκαν διδάσκοντες στις Σχολές Βιβλιοθηκονομίας με υψηλό επίπεδο ειδίκευσης, γεγονός που δημιουργεί αισιοδοξία για το μέλλον. Ωστόσο, πρέπει να βρεθούν τρόποι ταχύτερης μεταφοράς της γνώσης και της τεχνογνωσίας στις βιβλιοθήκες μας, καθώς το προσωπικό που έρχεται στις Βιβλιοθήκες έχει περιορισμένη εξειδίκευση, για να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών. Όλα αυτά, σε συνδυασμό με το κόστος που συνεπάγεται η ανάπτυξη των ηλεκτρονικών συλλογών, καθιστούν αναγκαία τη συνεργασία των Βιβλιοθηκών μας στα πλαίσια μιας Εθνικής Πολιτικής Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης, ώστε να εξασφαλιστεί το βέλτιστο αποτέλεσμα.

Σε αδρές γραμμές μια σύγχρονη πολιτική Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης πρέπει μεταξύ άλλων:

- α) να εξασφαλίζει τη συγκέντρωση και διατήρηση των τεκμηρίων κάθε μορφής, τα οποία έχουν εθνικό ενδιαφέρον και σημασία
- β) να ικανοποιεί τις βιβλιογραφικές ανάγκες της χώρας, δηλαδή την παραγωγή και την πρόσβαση στις βιβλιογραφικές εγγραφές των τεκμηρίων με εθνικό ενδιαφέρον
- γ) να εξασφαλίζει την πρόσκτηση και την κατοχή, από τις Βιβλιοθήκες της χώρας στο σύνολο τους, όλων των τεκμηρίων (εσωτερικού και εξωτερικού) που απαιτούνται για την ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών του πληθυσμού
- δ) να εξασφαλίζει πρόσβαση στις εκδόσεις, επί τόπου στις Βιβλιοθήκες ή από απόσταση, με τη χρήση δικτύων πληροφόρησης
- ε) να εξασφαλίζει στους πολίτες, μέσω των Βιβλιοθηκών, ένα περιβάλλον εύκολης και προσιτής πρόσβασης στην πληροφορία, με τη χρήση εθνικών και διεθνών δικτύων πληροφοριών

στ) να καθορίζει τις διαδικασίες για την εκτέλεση έρευνας σχετικής με θέματα Βιβλιοθηκών και πληροφόρησης και, τέλος,

ζ) να προβλέπει την προσφορά υποστηρικτικών υπηρεσιών και μέσων για την τεχνολογική αναβάθμιση των Βιβλιοθηκών και του προσωπικού τους, ώστε να εξασφαλίζεται η συνολική αποτελεσματικότητα του συστήματος και η ομοιογενής προσφορά υπηρεσιών σε όλον τον πληθυσμό της χώρας.

Η Εθνική Πολιτική Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης θα πρέπει να θεσμοθετήσει μηχανισμούς επικοινωνίας των Βιβλιοθηκών, τόσο μεταξύ τους όσο και με τους φορείς διαχείρισης των πληροφοριακών δικτύων, με τελική επιδίωξη τη συστράτευσή τους στην προσαρμογή της χώρας μας στις απαιτήσεις της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Σε ένα παλιότερο δημοσίευμα μου ανέφερα τη σημασία που θα είχε αφενός για τη διαμόρφωση και αφετέρου για την υλοποίηση μιας Εθνικής Πολιτικής Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης η θεσμοθέτηση και λειτουργία ενός συμβουλευτικού ή αποφασιστικού οργάνου, αποτελούμενο από εκπροσώπους όλων των εμπλεκόμενων άμεσα ή έμμεσα με θέματα Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης φορέων για τη διαμόρφωση και υλοποίηση της πολιτικής αυτής. Στο όργανο αυτό πρότεινα τη συμμετοχή των διαφόρων κατηγοριών βιβλιοθηκών, της Εθνικής Βιβλιοθήκης και, βέβαια, των Υπουργείων και, κυρίως, του ΥπΕΠΘ, το οποίο όχι μόνο εποπτεύει το μεγαλύτερο αριθμό Βιβλιοθηκών αλλά και συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Πρόσφατα το ΥπΕΠΘ προχώρησε σε αλλαγή του Νόμου για την Εθνική αλλά και τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, ενώ παράλληλα έθεσε όχι μόνο τις βάσεις για τη διαμόρφωση μιας Εθνικής Πολιτικής για τις Δημόσιες Βιβλιοθήκες με τη θεσμοθέτηση του Συμβουλίου Βιβλιοθηκών - με περιορισμένο ρόλο είναι αλήθεια- αλλά και μία σειρά από προϋποθέσεις και αρχές προγραμματισμού της ανάπτυξης των Δημόσιων Βιβλιοθηκών.

Ο νέος Νόμος (Ν. 3149/03) που ψηφίστηκε τον Ιούνιο του 2003 καθόρισε την αποστολή της Εθνικής Βιβλιοθήκης, ενώ ταυτόχρονα της έδωσε, επιτέλους, την αυτοτέλεια λειτουργίας που είχε ανάγκη. Επίσης, αντιμετώπισε μια σειρά θεμάτων που έχουν να κάνουν με το προσωπικό και τον τρόπο διοίκησης της.

Δε θα ήθελα να επεκταθώ σε λεπτομέρειες για όλα όσα προβλέπει ο νέος νόμος για την ΕΒΕ. Σας παρακαλώ, όμως, να μου επιτρέψετε μια σύντομη αναφορά στην αποστολή της Εθνικής Βιβλιοθήκης, όπως αυτή καθορίζεται στο νέο νόμο.

Ο νόμος καθορίζει ότι η Εθνική Βιβλιοθήκη της χώρας μας πρέπει να:

α) Αναπτύσσει και διατηρεί την εθνική Συλλογή, η οποία περιλαμβάνει Υλικό που παράγεται στην Ελλάδα καθώς και Υλικό που παράγεται στο εξωτερικό, αλλά συνδέεται ή έχει συνάφεια με τους ανθρώπους, τη χώρα, τις παραδόσεις και τον πολιτισμό της Ελλάδας σε οποιαδήποτε γλώσσα και μορφή και αν βρίσκεται. Για το σκοπό αυτό συγκεντρώνει, επεξεργάζεται, συντηρεί, διαφυλάσσει, προβάλλει και καθιστά το Υλικό της Συλλογής της προσπτό σε κάθε ενδιαφερόμενο, κατά τρόπο ισότιμο και με γνώμονα την ελευθερία της γνώσης, της πληροφόρησης και της έρευνας.

β) Αναπτύσσει δραστηριότητες σχετικές με το σκοπό της, με στόχο την ενίσχυση της πολιτιστικής και πνευματικής ζωής της χώρας.

γ) Λειτουργεί ως εθνικό βιβλιογραφικό και πληροφοριακό κέντρο της χώρας και είναι αποδέκτης της υποχρεωτικής, σύμφωνα με το νόμο, κατάθεσης Υλικού.

δ) Συντάσσει και εκδίδει την αναδρομική και την τρέχουσα Εθνική Βιβλιογραφία καθώς και τους καταλόγους του χειρόγραφου, έντυπου ή άλλης μορφής Υλικού που ανήκει στη Συλλογή της.

ε) Λειτουργεί ως επίσημο εθνικό κέντρο παροχής οδηγιών, κατευθύνσεων και διαμόρφωσης προτύπων στους τομείς της βιβλιογραφίας και της συντήρησης, διατήρησης, ψηφιοποίησης και αποκατάστασης Υλικού και της πληροφόρησης που έχει σχέση με αυτά.

στ) Παρέχει τις εθνικές υπηρεσίες διεθνών αριθμοδοτήσεων, όπως αυτές των βιβλίων (ISBN), περιοδικών εκδόσεων (ISSN), μουσικής (ISMN).

ζ) Συνεργάζεται σε θέματα βιβλιοθηκών με άλλους οργανισμούς και ιδιώτες στο εσωτερικό και εξωτερικό και συμμετέχει σε ερευνητικά και αναπτυξιακά προγράμματα.

η) Εκπροσωπεί τη χώρα στο εξωτερικό για ζητήματα που έχουν σχέση με την αποστολή της.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η Εθνική Βιβλιοθήκη της χώρας μας έχει να ανταποκριθεί σε δύο διακριτούς ρόλους:

να λειτουργεί ως η Βιβλιοθήκη-παρακαταθήκη της χώρας μας, έχοντας το καθήκον της συγκέντρωσης, καταγραφής, διαφύλαξης και διάθεσης για χρήση της εκδοτικής παραγωγής της χώρας μας, με ό,τι αυτό σημαίνει και συνεπάγεται

και επιπλέον

να συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης, τουλάχιστον μέσω της διαμόρφωσης προτύπων σε μια σειρά αντικειμένων που καθορίζονται από τη Νομοθεσία.

Δυστυχώς, επί του παρόντος, η Εθνική Βιβλιοθήκη δεν έχει ούτε τις δυνατότητες αλλά ούτε και τις προϋποθέσεις, για να ανταποκριθεί με συνέπεια και επάρκεια στην αποστολή της, καθώς αντιμετωπίζει οξύτατο πρόβλημα στέγασης των συλλογών και των υπηρεσιών της, έχει περιορισμένο προσωπικό και της δίνονται περιορισμένοι οικονομικοί πόροι.

Τελευταία υπήρξαν, από τη μεριά της πολιτείας, αποφάσεις και κινήσεις για την αντιμετώπιση μερικών από τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Εθνική Βιβλιοθήκη, αλλά θα χρειαστεί αρκετή προσπάθεια και χρόνος για την επίλυση τους.

Παρόλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε και τις δυνατότητες που έχουμε, αντιλαμβανόμαστε τις ευθύνες μας και προσπαθούμε να ανταποκριθούμε σε αυτές. Επειδή, παράλληλα, αντιλαμβανόμαστε και τις λειτουργίες της Εθνικής Βιβλιοθήκης στα πλαίσια μιας Εθνικής Πολιτικής Βιβλιοθηκών και Πληροφόρησης, πιστεύουμε ότι, ακόμη και εάν είχαμε τα μέσα για να ανταποκριθούμε πλήρως στην αποστολή μας, δε θα ήταν σκόπιμο να το κάνουμε χωρίς κάποια μορφή συνεργασίας με τις άλλες Βιβλιοθήκες της χώρας μας τόσο τις Δημόσιες όσο και τις Ακαδημαϊκές. Θα ήταν λάθος για παράδειγμα να επιδιώκαμε τη σύνταξη προτύπων για τόσο πολλά και σημαντικά αντικείμενα χωρίς τη συμμετοχή αυτών για τους οποίους θα τα δημιουργήσουμε και στους οποίους απευθύνονται, δηλαδή των ίδιων των Βιβλιοθηκών.

Για το λόγο αυτό, προγραμματίζουμε μια σειρά από ενέργειες με τις οποίες επιδιώκουμε την ενεργό συμμετοχή και τη συνεργασία των Βιβλιοθηκών στις δράσεις μας. Εκτιμούμε ότι οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες δε μπορούν σε καμία περίπτωση να απουσιάσουν από την προσπάθεια αυτή. Το Συνέδριο μάς προσφέρει μια θαυμάσια δυνατότητα να συζητήσουμε τα θέματα στα οποία μπορούμε και πρέπει να συνεργαστούμε.

Ενδεικτικά θέματα για τέτοια συνεργασία, θα μπορούσαν να είναι: α) οι διαδικασίες και πρακτι-

κές για ανταλλαγή βιβλιογραφικών εγγραφών μεταξύ των Βιβλιοθηκών, β) η σύνταξη ελληνικών προτύπων σε μια σειρά από θέματα που έχουμε ανάγκη, γ) η θεσμοθέτηση και λειτουργία εθνικού συστήματος διαδανεισμού, δ) το εθνικό σύστημα διάθεσης τεκμηρίων, ε) τα ζητήματα ψηφιοποίησης του υλικού, καθώς επίσης και η παραγωγή οδηγιών και κατευθύνσεων για θέματα οργάνωσης βιβλιοθηκών και την προσφορά νέων υπηρεσιών στις βιβλιοθήκες, όπως η ηλεκτρονική πληροφόρηση (e-reference) κ.ά.

Για όλα αυτά τα θέματα, τα οποία άπτονται νομίζω αρκετών από τα ζητήματα που αντιμετωπίζουμε, μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο συζητήσεων, είτε στα πλαίσια του παρόντος Συνεδρίου είτε στο προσεχές μέλλον, καθώς η αντιμετώπιση τους θα συμβάλλει και καλύτερες και αποτελεσματικότερες υπηρεσίες για τους χρήστες των Βιβλιοθηκών μας. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να επεκτείνουμε τα όρια λειτουργίας των Βιβλιοθηκών μας, σε νέες υπηρεσίες που απουσιάζουν από τη χώρα μας, και στη δημιουργία των προϋποθέσεων για νέες δράσεις και συνεργασίες.

Σας ευχαριστώ πολύ.